

Robert Wiluś

<http://doi.org/10.18778/0867-5856.10.2.07>

XVII SEMINARIUM TERENOWE
„WARSZTATY BADAWCZE Z GEOGRAFII TURYZMU”
GAŃSKI k. MIELNA, 14–16 WRZEŚNIA 2000 r.

LE XVIIIE SÉMINAIRE DE TERRAIN „LES ATELIERS
DE RECHERCHES DE LA GÉOGRAPHIE DU TOURISME”
GAŃSKI PRÈS DE MIELNO, 14–16 SEPTEMBRE 2000

THE 17th FIELD SEMINAR „RESEARCH WORKSHOPS
IN THE GEOGRAPHY OF TOURISM”
GAŃSKI NEAR MIELNO, 14–16th SEPTEMBER 2000

W dniach 14–16 września 2000 r. odbyło się kolejne, XVII seminarium terenowe „Warsztaty badawcze z geografii turystyki”. Organizatorem konferencji była tradycyjnie Katedra Geografii Miast i Turyzmu – Zakład Geografii Turyzmu Uniwersytetu Łódzkiego. Współorganizatorem seminarium w tym roku była Katedra Turystyki i Demografii Politechniki Koszalińskiej. Spotkanie odbyło się w miejscowości nadmorskiej Gańki, położonej w gminie Mielno. Miejscem obrad był Ośrodek Wczasowo-Religijny „Betania”. Zgodnie z tradycją, celami konferencji były:

- 1) prezentacja niepublikowanych do czasu seminarium prac związanych z aktualnymi problemami badawczymi z zakresu geografii turystyki i szeroko rozumianej turystyki,
- 2) omówienie pojęć stosowanych w naukach o turystyce,
- 3) prezentacja prac doktorskich z zakresu turystyki, ukończonych w roku poprzedzającym seminarium.

Nowością było wprowadzenie do programu prezentacji problematyki prac magisterskich wykonanych w różnych ośrodkach w Polsce w ostatnich latach. Inicjatorom pomysłu chodziło głównie o zaprezentowanie tematyki i porównanie zakresu merytorycznego oraz wymagań związanych z pracami magisterskimi dotyczącymi szeroko rozumianej turystyki, a wykonanymi w różnych ośrodkach akademickich.

Obrady seminarium podzielone były na sześć sesji, podczas których wygłoszono 19 referatów o bardzo zróżnicowanej tematyce. W pierwszym dniu seminarium (14 września 2000 r., czwartek) prezentowali swoje prace pracownicy Politechniki Koszalińskiej. Obradom przewodniczyła prof. dr hab. Elżbieta Dziegieć z Uniwersytetu Łódzkiego. Tematyka dotyczyła:

– efektywności promocji gospodarstw agroturystycznych w województwie zachodniopomorskim i pomorskim (mgr Jolanta Mazurek, mgr Mirosław Marczak),

– rozwoju turystyki morskiej w Polsce (prof. dr hab. Eugeniusz Janowicz),

– rozwoju turystyki w Szkocji jako efektu odpowiednio prowadzonej polityki turystycznej kraju (mgr Jacek Borzyszkowski).

Drugiego dnia seminarium rozpoczęła się sesja terminologiczna, którą prowadził prof. dr hab. Stanisław Liszewski z Uniwersytetu Łódzkiego. Tym razem przedmiotem zainteresowania referentów były pojęcia „produktu turystycznego”, „przemysłu turystycznego” i „usług turystycznych”. Pierwsze dwa wystąpienia miały charakter teoretyczny. Dr Wiesław Alejski z AWF w Krakowie omówił poglądy autorów polskich i zagranicznych na temat możliwości wyodrębnienia oraz zasadności używania terminu „przemysł turystyczny”, ustosunkował się do relacji „rynek turystyczny”, „gospodarka turystyczna” czy „przemysł turystyczny”. Zdaniem dr W. Alejskiego turystyka jest przemysłem, na który składają się efekty działalności (produkty) wielu części składowych – nazywanych sektorami – które obsługują określone segmenty rynku turystycznego. W obrębie każdego z nich wyodrębnia się również podsektory, które bardziej precyzyjnie określają rodzaj działalności oraz obsługiwane segmenty. Autor uważa, że termin ten należy traktować jako określenie umowne, a nie konkretny dział gospodarki. Turystyka – rozumiana jako specyficzny rodzaj przemysłu – jest przedsięwzięciem ekonomicznym, na które składa się duża liczba różnorodnych firm i instytucji.

Prof. dr hab. Andrzej Kowalczyk z Uniwersytetu Warszawskiego w wystąpieniu zatytułowanym „Usługi turystyczne – przedmiot badań geografii turystyki czy geografii usług?” omówił pojęcie „usługi turystyczne” stosowane w różnych opracowaniach, następnie badania geograficzne polskie i zagraniczne nad usługami turystycznymi. Autor wyraził pogląd, że ze względu na stopień przygotowania geografii usług i geografii turystyki – w aspekcie stosowanych przez nie teorii i metod badawczych – na obecnym etapie rozwoju geografii bardziej do badań przygotowana wydaje się być geografia usług.

Dwa kolejne wystąpienia miały charakter metodologiczny. W referacie zatytułowanym „Muzeum jako produkt turystyczny” dr Andrzej Stasiak (Uniwersytet Łódzki) omówił definicje i kategorie produktu turystycznego *sensu stricto* i *sensu largo* oraz miejsce muzeum wśród produktów turystycznych, następnie przedstawił własną wersję produktu turystycznego muzeum. Dr Małgorzata Durydiwka z Uniwersytetu Warszawskiego zaprezentowała referat pt. „Produkt ekoturystyczny – próba ujęcia geograficznego”. Referentka przedstawiła różnorodne definicje i ustosunkowała się do pojęcia „turystyka ekologiczna”.

Po sesji terminologicznej odbyły się kolejne sesje tematyczne. W sesji III, której przewodniczył prof. dr hab. Andrzej Kowalczyk z Uniwersytetu Warszawskiego, zaprezentowano trzy referaty. Dr Jiří Vagner (Uniwersytet Karola

w Pradze) omówił wyniki badań nad dekoncentracją ruchu turystycznego w Republice Czeskiej, a mgr Dana Fialova – z tego samego ośrodka uniwersyteckiego – wykorzystanie GIS-u do badań drugich domów. Ostatnie wystąpienie w tej sesji, mgra Tomasza Dronki z Uniwersytetu Łódzkiego, dotyczyło przemian osadnictwa wiejskiego pod wpływem turystyki na przykładzie wsi letniskowej Rokitnica, położonej w niewielkiej odległości od Łodzi.

W sesji IV, która odbyła się pod przewodnictwem prof. dra hab. Jerzego Wyrzykowskiego (Uniwersytet Wrocławski), zostały zaprezentowane trzy referaty. Pierwszy referat, mgra Jarosława Kołaczka z Uniwersytetu Wrocławskiego, dotyczył wyników badań autora nad zmianami zagospodarowania turystycznego rezydencji dolnośląskich. W drugim, mgr Jolanta Mazurek z Politechniki Koszalińskiej – na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród studentów II i III roku – omówiła społeczno-ekonomiczne warunki uprawiania turystyki przez młodzież studencką. W ostatnim referacie tej sesji dr Marek Nowacki z AWF w Poznaniu przedstawił potencjał atrakcji krajoznawczych na przykładzie Muzeum Narodowego w Szreniawie.

Sesja V, której przewodniczył prof. dr hab. Marin Baczarow z Uniwersytetu Łódzkiego, poświęcona była zaprezentowaniu tematyki i zakresu prac magisterskich związanych z turystyką, wykonanych w różnych ośrodkach akademickich w Polsce. Uczestnicy sesji wysłuchali wystąpień odnośnie do tej problematyki prof. dra hab. Andrzeja Kowalczyka z Uniwersytetu Warszawskiego, prof. dr hab. Elżbiety Dziegieć z Uniwersytetu Łódzkiego i – w zastępstwie prof. dra hab. Włodzimierza Kurka – mgr Katarzyny Rotter. Ponadto zaprezentowano prace magisterskie z zakresu turystyki wykonane w Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu – prof. dr hab. Wanda Staniewska-Zątek i Krakowie – dr Zygmunt Kruczek, oraz Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu – dr Maja Jedlińska. Ogólnie można stwierdzić, że prezentowana tematyka prac magisterskich z zakresu turystyki związana była z najważniejszymi ośrodkami akademickimi w Polsce, w których kształci się młodzież na potrzeby szeroko rozumianej turystyki.

W ostatniej, VI, sesji tematycznej, której przewodniczyła prof. dr hab. Wanda Staniewska-Zątek z Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu, zaprezentowany został tylko jeden referat. Mgr Leszek Dyrmo (Politechnika Koszalińska) przedstawił ekonomiczne efekty rozwoju gospodarki turystycznej w Tatrach Polskich i na Podhalu.

Na zakończenie kameralnej części XVII seminarium terenowego „Warsztaty badawcze z geografii turystyki” prof. dr hab. Elżbieta Dziegieć w imieniu organizatorów dokonała podsumowania merytorycznego spotkania, podziękowała wszystkim referentom i dyskutantom oraz poinformowała o decyzji zorganizowania kolejnego tego typu spotkania w przyszłym roku w Jeseniku w Republice Czeskiej, we współpracy z Uniwersytetem Karola w Pradze.

Następnego dnia (16 września 2000 r., sobota) odbył się zgodnie z tradycją wyjazd studialny. Celem wycieczki było zapoznanie z walorami turystycznymi środkowego fragmentu wybrzeża morskiego Polski oraz z przemianami i funkcjonowaniem bazy noclegowej na tym terenie. Trasa wyjazdu: Gąski–Ustronie Morskie–Bagicz–Kołobrzeg, przebiegała w obrębie makroregionu Pobrzeża Koszalińskiego, a dokładniej – w zachodniej części mezoregionu Wybrzeża Słowińskiego.

W Ustroniu Morskim uczestnicy seminarium zapoznali się z dwoma obiektami – Ośrodkiem Rehabilitacyjno-Wypoczynkowym „Leśna Polana” (240 miejsc) i Ośrodkiem Wczasowo-Sanatoryjnym „Wodnik” (130 miejsc), usytuowanym w bezpośrednim sąsiedztwie plaży. Ośrodki te po zmianach właściciela (obecnie własność prywatna jednej rodziny) znacznie podniosły standard wypoczynku i rozszerzyły zakres świadczonych w nich usług. Dysponują one łącznie 370 miejscami noclegowymi i zatrudniają 120 osób.

Kolejnym miejscem zwiedzania był Bagicz – lotnisko po wojskach radzieckich przejęte w 1992 r. na własność przez gminy Ustronie i Kołobrzeg. Lotnisko użytkowane było po drugiej wojnie światowej przez wojska radzieckie. Przylega do niego miasteczko wojskowe (obecnie dzielnica Kołobrzegu – Podczele). Jest to duży obszar, ciągnący się wzdłuż brzegu Bałtyku, o powierzchni ok. 220 ha. Obecnie w okresie lata tereny lotniska wykorzystywane są dla celów rekreacyjno-sportowych (pokazy lotów szybowcowych, skoków spadochronowych, loty wycieczkowe nad pasem wybrzeża). Władze samorządowe Kołobrzegu i Ustronia Morskiego planują rozbudować infrastrukturę turystyczną.

W Kołobrzegu uczestnicy seminarium mieli okazję poznania Ośrodka Wczasowo-Leczniczego „Węgiel Brunatny”. W ośrodku tym, położonym ok. 100 m od plaży, realizowane są różne formy wypoczynku (pobyty sanatoryjne, wczasy odchudzające, zabiegi balneologiczne). Wybudowany w 1976 r. przez Kopalnię Węgla Brunatnego „Konin” przekształcony został w połowie lat dziewięćdziesiątych w spółkę z o.o. Podobnie jak w przypadku przejęcia ośrodków przez osoby prywatne, również w tym ośrodku zmienił się standard wypoczynku. Zmniejszono liczbę miejsc (z 540 na 503). Ośrodek zatrudnia 118 osób plus kilka osób w sezonie letnim. Dysponuje on własnym ujęciem solanki, basenem, posiada dwie bardzo nowoczesne sale konferencyjne (na 200 i 400 osób). Następnie uczestnicy seminarium odbyli półgodzinny rejs statkiem Kołobrzesckiej Żeglugi Morskiej.

Bardzo ciekawym obiektem bazy noclegowej zwiedzanym w trakcie wycieczki był nowo wybudowany nowoczesny hotel „Etna” z częścią hotelową i apartamentami wypoczynkowymi przeznaczonymi na sprzedaż, położony w części uzdrowiskowej Kołobrzegu. Jest to nowy, nieznanym dotychczas w Polsce, rodzaj bazy noclegowej, który pojawił się na polskim wybrzeżu Bałtyku w ostatnim okresie. Uczestnicy wycieczki mieli możliwość podziwiania widoku na plażę, morze i miasto z tarasu położonego na najwyższej kondygnacji.

Wycieczka została przygotowana przez prof. dr hab. Aleksandra Szwichtenberga, kierownika Katedry Turystyki i Demografii Politechniki Koszalińskiej, a prowadzili ją mgr mgr Jolanta Mazurek, Jacek Borzyszkowski i Mirosław Marczak, którzy są pracownikami tej Katedry.

Ogółem w XVII seminarium terenowym „Warsztaty badawcze z geografii turystyki” wzięły udział 32 osoby z jedenastu ośrodków naukowych w Polsce (Uniwersytetów: Jagiellońskiego, Wrocławskiego, Warszawskiego, Łódzkiego i Szczecińskiego, Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu i Krakowie, Politechniki Koszalińskiej, Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu i w Poznaniu), jednego zagranicznego (Uniwersytetu Karola w Pradze) oraz Departamentu Turystyki przy Ministerstwie Gospodarki. Opiekę merytoryczną nad seminarium sprawowała prof. dr hab. Elżbieta Dziegieć, a sekretarzem naukowym tego spotkania był dr Robert Wiluś.

Dr Robert Wiluś
Katedra Geografii Miast i Turyzmu
Zakład Geografii Turyzmu
Uniwersytet Łódzki
ul. Kopcińskiego 31
90-142 Łódź

Wpłynęło:
20 listopada 2000 r.